

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 40 kr., za pol leta 1 fl. 50 kr., za četrť leta 55 kr.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 40, za pol leta 2 fl. 20 kr., za četrť leta 1 fl. 10 kr.

V Ljubljani v sredo 28. julija 1858.

Občinski pašniki ali gmajne

čemu jih imajo kmetje, in kaj bi bilo bolje?

Od občinskih pašnikov ali gmajn se je že dosti govorilo, pa še vse premalo doseglo. Naj zastavim tudi jez peró in razločim to reč enmalo. Pokazati želim od ene strani škodo, ki si jo deležniki občinskih pašnikov sami sebi delajo, — od druge strani pa razodeti dobiček, ki bi si ga lahko naklonili iz toliko zanemarjenega sveta; se vé, da mislim tú le take pašnike, ki se dajo obdelati in v njive ali travnike predelati.

Največja škoda za pašnike je to, da se pase na njih. Komaj se začne spomlad in se mila natura gibati jame, že začne čednik trobiti in živino skupej goniti, in odsihmal jo dan za dnevom do pozne jeseni goni na revni pašnik, da vsaka še tako nježno travico, kakor hitro iz zemlje pribode, s korenóm vred pomuli, in včasih še celó pozimi nima mirú, da bi se zemlja spočila.

Če se prezgodaj živina na pašnik spuša, se zamori vsaka še taka slaba bilka, kader iz zemlje pomolí že v kali tako, da se pozneje ne more okrevati več in da vsahne za vselej.

Res, da živina spomladi na pašniku ene dní, k večjemu tudi kake tedne kaj živeža dobiva, — kaj pa potlej, ko je pašnik že vès oguljen, ko je ni zelene bilke zagledati? Prijatelj, povej mi, s čem se ti bo živina zdaj napasla?

Komu se ne bo taka živina v serce usmilila, ktera se po taciñ ognjuseniñ pašnikih lačna in klaverna prepleta, kamor se tú in tam še tudi gosí na pašo gonijo! Kaj terpi v hudi vročini, posebno ob vročih poletnih dnevih, kjer jo hudi merčesi od jutra do večera do kervavega pikajo, huda žeja muči in lakota tare dan na dan, zraven tega pa jo večkrat še nadležje slabo vreme.

Zato se pa tudi pogostoma godí, da se uboge kravice, prehude lakote nadležvane, rade od čede odbijajo, v stran zahajajo in na bližnje travnike ali obdelane njive silijo, žito in travo, kar ne požró, zlo polomastijo in dovelj škode napravijo.

Druga velika škoda za živinorejo so pa pašniki tudi zato, ker se premalo ali celó nič na spól živine ne gleda, telíce in junčiki skupej na pašo gonijo; zato se pa zgodí, da veliko prezgodaj po plemenu grejo. Ta napaka je vsacemu živinorejcu tako znana, da mi ni treba tukaj posebno od nje govoriti.

Koliko se na pašnikih gnoja po nemarnosti pogubi, si vsak gospodar sam lahko prerajta, in vendar je gnoj zlata ruda vsakega kmetovavca. Brez gnoja je kmet berač.

Ali se je dalje čuditi, da gospodinje tožijo, da malo in slabega mleka od svojih kravic namolzejo. Rad vam, drage gospodinje, verjamem, da malo namolžete, zato ker svojim kravčedom v hlevu malo klaje pokladate, in jih lačne na omuljene pašnike zaganjate. Kako se vam bodo dobro obnašale in dovelj dobrega mleka dajale; saj iz nič ni nič! —

Kdor vse to dobro premisli, se bo kmali prepričal, kako velika škoda so gmajne celi vasi in vsakemu gospodarju posebej.

Ali se pa ne dá tako zanemarjen pašnik zboljšati in v njive ali senožeti spreobrniti, če se razdelí med deležnike? Skušnje to pričajo na sto in sto krajih!

Morebiti se dá tudi, posebno če je blizo vasi in če ni ne za njivo ne za travnik, v vert spreobrniti in z raznim sadjem zasaditi.

Gotovo je, če bi kmetovavci po nasvetovani poti gospodarili in bi začeli svoje pašnike z večjim pridom rabiti, da bi se njih stan od leta do leta veliko veliko zboljševal in njih mošnjica dosti bolj polnila.

Končaje ta sostavek moram pa opomniti, da ne mislim, da bi se pašniki nikoli ne popasovali, ampak le tam jih velim v kaj družega spreobrniti, kjer vém, da bojo kmetovavcom v drugi podobi donašali dokaj več dobička kakor sama borna paša.

Gospodarske skušnje.

(Vrabci pri kozolcih, in kako jih najbolje odganjati). Že večkrat sem bral v „Novicah“ pa tudi v drugih kmetijskih časnikih: nikar preganjati vrabcev, ker tisto malo škodo, ki jo storé, da pozobljejo kako zerno, povernejo na drugi strani stokrat, ker pokončajo veliko škodljivega merčesa. Da pokončavajo červe in gosence, je res, in zato so tudi vrabci naši dobrotniki, — ali tudi je res, da, kader se v celih trumah zaleté na kozolc, kjer je pšenica spravljena (reží se ne loti vrabec), pozobljejo iz klasja, ki odzvunaj visí in ktereга lahko pikajo, tako čisto vse, da bo v unanjem klasji le redko ktero zernice ostalo. Škoda je tedaj takrat gospodarju velika — in druge krati dobrotniki vrabci so sedaj hudi tatje. — Kako se te nadloge znebiti, pa vendar vrabcev ne neusmiljeno preganjati? Jez sem to-le skusil, in morem vsem gospodarjem nasvetovati; naj storé tudi oni tako, potem pa v „Novicah“ naznanijo, ali se je kakor meni tudi njim skušnja tako dobro obnesla. Naj si za vsak štant žita (posebno pšenice, ktera je vrabcom najbolj pri sercu) vstrelijo kaka dva vrabca, in jih obesijo potem na kol zgorej spod strehe. Pervi dan, ko se to storí, še zmiraj letajo vrabci nad pšenico, ker se tega strahú ne bojé; berž pa, ko drugi ali tretji dan obešeni vrabci gnjiti in tedaj smerdeti začnú, ti ne pride noben vrabec več zraven, in sicer tako dolgo ne, dokler jih ta smrad preganja, kar po mojih skušnjah terpi blizo en teden, se vé, kakor je vreme. Če si tedaj za vsak štant nastreliš vsaki teden 2 vrabca, boš lahko odverní tatinske goste, in s tem si brez neusmiljenosti svoj cilj in konec dosegel, ker le malokterim si življenje vzel, vse druge pa pri življenji pustil, le napotil si jih si kod drugod živeža iskati, ne pa v kozolcih pri žitu.

Juri Pajk.

(Zoper bolhe in gosence na zelji, repi in drugem sadežu), kterih bo gotovo tudi letos veliko, ker letos nobenega merčesa ne manjka, svetuje kmetijsk časnik kot najboljo pomoč: Golobjeka deni v kako kad, zraven pa še en malo pod milim nebóm razpadenega apna; vlij na oboje merzle vode, in vse naj se namaka najmanj